

Seat No. : _____

ND-115

November-2021

M.A., Sem.-III

504-EA : Gujarati
(સાહિત્ય સ્વરૂપ – પદ્ય)

Time : 2 Hours]

[Max. Marks : 50

- સૂચનાઓ : (1) વિભાગ-1માં આપેલા આઠ પ્રશ્નોમાંથી ત્રણ પ્રશ્નોના જવાબ લખો.
(2) વિભાગ-2માં માત્ર પ્રમાણે જવાબ લખો.

વિભાગ-1

કોઈપણ ત્રણ પ્રશ્નોના જવાબ લખો :

1. 'રાસ'ની વિભાવના સમજાવી, તેના સ્વરૂપ વિશે ચર્ચા કરો. 14
2. 'રાસ' એટલે શું ? સમજાવી, તેના લક્ષણોની વિગતે ચર્ચા કરો. 14
3. 'રાસ'ના લક્ષણોને આધારે 'ભરતેશ્વર બાહુબલિરાસ'ની વિશેષતાઓ જણાવો. 14
4. રાજા ભરત અને રાજા બાહુબલિના પાત્રની વિશેષતાઓ તપાસો. 14
5. 'ખંડકાવ્ય'ની વિભાવના સમજાવી, તેના સ્વરૂપ-લક્ષણોની ચર્ચા કરો. 14
6. ખંડ કાવ્યની વ્યાખ્યાઓ આપી, તેના ગુજરાતી સાહિત્યમાં થયેલા પ્રદાન અંગે ચર્ચા કરો. 14

7. 'ખંડ કાવ્યો'ના લક્ષણોને કેન્દ્ર સ્થાને રાખી 'શ્રેષ્ઠ ગુજરાતી ખંડકાવ્યો' સંપાદિત કૃતિનું મૂલ્યાંકન કરો. 14
8. 'ચક્રવાકમિથુન' અને 'ગ્રામમાતા' ખંડ કાવ્યોને આસ્વાદ કરવો. 14

વિભાગ-2

9. નીચેના આઠ પ્રશ્નોમાંથી ચાર પ્રશ્નોના જવાબ લખો : 8
- (1) 'સદયવત્સચરિત' કૃતિના કર્તાનું નામ આપો.
- (A) અસાઈત (B) ભીમ
(C) ઉદ્યોતનસૂરિ (D) શાલિભદ્રસૂરિ
- (2) નીચેના પૈકી કઈ કૃતિ ઉદ્યોતનસૂરિની છે ?
- (A) કુવલયમાલા (B) હંસાવલિ
(C) સદયવત્સચરિત (D) ભરતેશ્વર બાહુબલિરાસ
- (3) 'ભરતેશ્વર બાહુબલિરાસ'ની કડી સંખ્યા જણાવો.
- (A) 209 (B) 211
(C) 14 (D) 203
- (4) રાજા બાહુબલિના માતાનું નામ જણાવો.
- (A) સુમંગલા (B) બ્રાહ્મી
(C) સુનંદા (D) સુંદરી
- (5) 'ચિત્રવિલોપન' ખંડકાવ્યના કવિનું નામ આપો.
- (A) કાન્ત (B) નરસિંહરાવ
(C) ચિનુ મોદી (D) નલિન રાવળ

- (6) 'નહીં નાથ ! નહીં નાથ ! ન જાણો કે સહવાર છે !' – આ પંક્તિ કયા ખંડકાવ્યની છે ?
- (A) બાહુક (B) છેલ્લી પૂજા
(C) શિખંડી (D) વસંત વિજય
- (7) 'શ્રેષ્ઠ ગુજરાતી ખંડકાવ્યો' સંગ્રહમાં સંગ્રહીત વિનોદ જોશીના ખંડ કાવ્યનું નામ આપો.
- (A) શિખંડી (B) એભલવાળો
(C) ચક્રવાકમિથુન (D) જટાયુ
- (8) 'નગર અયોધ્યા ઉત્તરે, ને દખ્ખણ નગરી લંક' – આ પંક્તિ કયા ખંડકાવ્યની છે ?
- (A) ગ્રામમાતા (B) જટાયુ
(C) શિખંડી (D) વસંત વિજય
-

Seat No. : _____

ND-115

November-2021

M.A., Sem.-III

504-EB : Gujarati
(સાહિત્ય સ્વરૂપ – ગદ્ય)

Time : 2 Hours]

[Max. Marks : 50

વિભાગ-1

નીચેના આઠ પ્રશ્નોમાંથી કોઈપણ ત્રણ પ્રશ્નોના ઉત્તર આપો :

42

1. 'ગદ્ય' ની વિભાવના સ્પષ્ટ કરી તેના મહત્ત્વના લક્ષણો જણાવો.
2. વ્યવહારનું ગદ્ય અને સર્જનાત્મક ગદ્ય વચ્ચેનો ભેદ સ્પષ્ટ કરો.
3. નાટ્યકૃતિ તરીકે 'હોહોલિકા' ની વિશેષતા-મર્યાદાની ચર્ચા કરો.
4. ગદ્યના લક્ષણોને આધારે 'કૂવો' નવલકથાની સમીક્ષા કરો.
5. 'હોહોલિકા' નાટકમાં નિરૂપિત સામાજિક વાસ્તવ.
6. ગદ્યના લક્ષણોને કેન્દ્રમાં રાખીને 'રંગતરંગ' ભાગ-1ની વિશેષતા-મર્યાદાની ચર્ચા કરો.
7. હાસ્યનિબંધ તરીકે 'રંગતરંગ' ભાગ-1નું મૂલ્યાંકન કરો.
8. નીચેની બંને નોંધ લખો :
 - (1) 'કૂવો' શીર્ષકની ચર્ચા ચર્ચા.
 - (2) દરિયાનું પાત્રાલેખન કરો.

વિભાગ-2

9. નીચેનામાંથી કોઈપણ ચાર પ્રશ્નોના ટૂંકમાં જવાબ આપો :

8

- (1) નાટ્યાત્મક ગદ્ય કયા સાહિત્ય સ્વરૂપમાં વિશેષ જોવા મળે છે ?
(A) નવલકથા (B) એકાંકી
(C) આત્મકથા (D) નિબંધ
- (2) રા.વિ. પાઠક કયા યુગના ગદ્યકાર છે ?
(A) સુધારકયુગ (B) પંડિતયુગ
(C) ગાંધીયુગ (D) આધુનિકયુગ
- (3) ડુંગર કઈ કૃતિનું પાત્ર છે ?
(A) હોહોલિકા (B) કૂવો
(C) રંગતરંગ ભાગ-1 (D) એકપણ નહીં
- (4) 'કૂવો' નવલકથામાં નવો કૂવો ખોદીને જૂનાને પૂરવા બેઠેલી દરિયાને રોકવા કોણ કારસો કરે છે ?
(A) ડાભી (B) ભીખા
(C) મુખી (D) ડુંગર
- (5) ડુંગરના મિત્રનું નામ જણાવો.
(A) ભીખા (B) ભગત
(C) ડાભી (D) સવજી
- (6) નીચેના પૈકી કયું પાત્ર 'મુરબ્બી' નિબંધનું છે ?
(A) ગિરિજાપ્રસાદ (B) શંકરીયો
(C) રણધીરરાય (D) ઘેલાકાકા
- (7) 'કાજીસાહેબ ! તમે કન્યાના બાપ થાઓ અને કન્યાદાન આપો' – વિધાન કોણ બોલે છે ?
(A) છેલો (B) હોલાગુરુ
(C) છબીલ (D) એકપણ નહીં
- (8) જીજીબાઈ કઈ કૃતિનું પાત્ર છે ?
(A) હોહોલિકા (B) કૂવો
(C) રંગતરંગ ભાગ-1 (D) એકપણ નહીં

Seat No. : _____

ND-115
November-2021
M.A., Sem.-III
504-EC : Gujarati
(સાહિત્યિક નિબંધો)

Time : 2 Hours]

[Max. Marks : 50

વિભાગ-1

નીચેના પૈકી કોઈપણ ત્રણ પ્રશ્નોના જવાબ લખો :

1. પદ્યવાર્તા સ્વરૂપની મુખ્ય-મુખ્ય લાક્ષણિકતાઓ વિશે નોંધ તૈયાર કરો. 14
2. ટૂંકનોંધ લખો : (બંને) 14
 - (1) મધ્યકાલીન પદ્યવાર્તામાં સમકાલીન સમાજ
 - (2) પદ્યવાર્તામાં અદ્ભૂત રસનું નિરૂપણ
3. ટૂંકી વાર્તાની વિવિધ વ્યાખ્યાઓ દર્શાવી ટૂંકી વાર્તા સ્વરૂપના લક્ષણો વિશે નોંધ તૈયાર કરો. 14
4. ટૂંકનોંધ લખો : (બંને) 14
 - (1) ટૂંકી વાર્તા અને નવલકથા સામ્ય-ભેદ
 - (2) ટૂંકી વાર્તાનો અંત અને આરંભ
5. મુખ્ય કવિઓના પ્રદાનને આધારે ગુજરાતી જ્ઞાનમાર્ગી કવિતાની વિકાસરેખા સ્પષ્ટ કરો. 14
6. નોંધ લખો : જ્ઞાનમાર્ગી કવિ અખો 14

7. ગુજરાતી રંગભૂમિના વિકાસનો પરિચય કરાવો. 14
8. ટૂંકનોંધ લખો : (બંને) 14
- (1) ગુજરાતી રંગભૂમિનો ઉદ્ભવ
- (2) સામ્પ્રત ગુજરાતી રંગભૂમિ

વિભાગ-2

9. નીચેના પૈકી કોઈપણ ચાર પ્રશ્નોના જવાબ લખો : 8
- (1) શિવદાસની પદ્યવાર્તાનું શીર્ષક જણાવો.
- (A) રૂપસુંદરકથા (B) માધવાનલ કામકંદલાદોગ્યક
- (C) હંસાભિલી (D) હંસાવતી
- (2) નીચેના પૈકી કઈ બાબત ગુજરાતી પદ્યવાર્તા સાથે બહુધા સુસંગત નથી ?
- (A) સમસ્યાઓ (B) કરુણ અંત
- (C) આડકથાઓ (D) એકેય નહીં
- (3) રા.વિ. પાઠકે કયા ઉપનામથી વાર્તાસર્જન કર્યું છે ?
- (A) શેષ (B) દ્વિરેક
- (C) સ્વૈરવિહારી (D) વિશેષ
- (4) 'ટૂંકી વાર્તા ગદ્યદેહે વિચરતું મનોરમ ઊર્મિકાવ્ય છે' – વિધાન કોણે કર્યું છે ?
- (5) 'રસિકવલ્લભ' કયા કવિની રચના છે ?
- (A) આખો (B) નરસિંહ
- (C) ભોજો ભગત (D) દયારામ

- (6) 'ચિત્તવિચાર સંવાદ' કયા મધ્યકાલીન કવિની કૃતિ છે ?
- (A) ભોજો ભગત (B) ધીરો
(C) અખો (D) દયારામ
- (7) ગુજરાતનું લોકનાટ્ય કયું ?
- (A) પવાડા (B) ભવાઈ
(C) તમાશા (D) રામલીલા
- (8) 'જળને પડદે' કયા સાહિત્યકારના જીવનને કેન્દ્રમાં રાખતું નાટક છે ?
- (A) કવિ કાન્ત (B) નરસિંહરાવ દિવેટિયા
(C) જયન્ત ખત્રી (D) નર્મદ
-